

Chłodziarka Electrolux model M 30

AUTOR / WYTWÓRCA

CZAS I MIEJSCE

Czas powstania:
lata 30-40. XX w.

Miejsce powstania:
Sztokholm, Szwecja

DANE TECHNICZNE

Wymiary:
wys.: 1200 mm, sze.: 590 mm, gł.: 580 mm

Materiał:

Technika:

PRAWA

Właściciel obiektu: Muzeum Inżynierii i Techniki. Wizerunki cyfrowe i metadane obiektu: domena publiczna. Opis kontekstowy: licencja CC BY-NC-SA 3.0 PL (Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 3.0 Polska).

POZOSTAŁE INFORMACJE

MIM 1562/IX/64

SŁOWA KLUCZOWE

lodówka

OPIS

Chłodziarka, zwyczajowo nazywana lodówką, to urządzenie, w którego wnętrzu utrzymywana jest temperatura obniżona w stosunku do otoczenia. Czynnikiem chłodzącym może być powietrze, woda, gaz lub inne substancje, czyli tak zwane chłodziwa. Funkcją lodówki jest zabezpieczenie żywności o krótkim terminie przydatności do spożycia przed zepsuciem. Niewiele wynalazków miało tak duże jak lodówka znaczenie w życiu codziennym. Ludzie przez wieki szukali sposobów na przechowywanie żywności. Stosowano różne metody przedłużania przydatności do spożycia, na przykład: suszenie, solenie, konserwowanie lub ochładzanie lodem. Pierwsze urządzenie, umożliwiające sztuczne chłodzenie, opracował w 1748 roku szkocki chemik William Cullen. W jego konstrukcji wykorzystana została pompa próżniowa. W 1805 roku amerykański wynalazca Oliver Evans zaprojektował lodówkę, w której użyto pary. Niemiecki inżynier Carl von Linde w roku 1876 roku zbudował urządzenie, w którym żywność była zamrażana za pomocą ciekłego amoniaku. Te wczesne konstrukcje nie były jednak ani praktyczne, ani bezpieczne. Do ulepszenia konstrukcji lodówki przyczynili się Szwedzi: Baltazar von Platen i Carl Munters, którzy w 1922 roku opracowali w Królewskim Instytucie w Sztokholmie innowacyjny projekt chłodziarki absorpcyjnej. W procesie chłodzenia wykorzystali zjawisko parowania, w którym ciepło jest odbierane z otoczenia i przenoszone na zewnątrz. W całym obiegu chłodzenia, później nazwanym „obiegami systemu Elektroluxa”, zastosowano amoniak jako czynnik chłodzący oraz wodór i wodę. Urządzenie mogło być napędzane energią elektryczną, gazem lub naftą. Prezentowany model lodówki jest rozwinięciem tej konstrukcji. Wyprodukowany został w latach 40. XX wieku przez szwedzką firmę AB Elektrolux. Twórcą firmy był szwedzki przemysłowiec Axel Wenner-Gren, który dostrzegł wielki potencjał w produkcji lodówek i w roku 1925 zakupił do nich prawa. Inwestycja ta stała się wkrótce światowym sukcesem firmy. System chłodzący składa się ze zbiornika na wodę amoniakalną, warnika, skraplacza, parownika i grzałki. Chłodziarka model M 30 pochodzi z serii urządzeń przeznaczonych do zabudowy. Firma Elektrolux jako pierwsza wprowadziła takie rozwiązanie w latach 30. XX wieku, bo zabudowane kuchnie były częścią szwedzkiej polityki mieszkaniowej w tym czasie. Z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że przy projektowaniu chłodziarki pracowali amerykańscy twórcy Raymond Loewy i Lurelle Guild, zatrudnieni w latach 30. XX wieku w firmie Elektrolux. Front lodówki został wykonany z drewna. Ma, charakterystyczny dla tych urządzeń, czarno-biały kolor. Wnętrze lodówki, o pojemności około osiemdziesięciu pięciu litrów, wyposażono w trzy druciane półki oraz otwarty parownik, w którym można było przygotować na przykład lód (wykorzystywano do tego specjalne, sprzedawane razem z urządzeniem, pojemniki). Ciekawostka: Na urządzeniach firmy Elektrolux sprzedawanych za granicą nazwę firmy zapisywano przez literę „c”. W 1957 roku nastąpiło ujednoczenie nazwy z Elektrolux na Electrolux na całym świecie. Bibliografia: A. Zarzycki, Zmechanizowany sprzęt domowy: użytkowanie i konserwacja, Łódź 1970. R. Fagerfjäll, Shape living for the better. Electrolux första 100 år, 2019, <https://www.electroluxgroup.com/en/wp-content/uploads/sites/2/2019/02/shape-living-for-the-better-electrolux-forsta-100-ar.pdf>, dostęp 27.05.2021. Reality and Myth: A Symposium on Axel Wenner-Gren. The Wenner-Gren Center Stockholm, May 30–31 2012, red. Ilja Luciak, Bertil Daneholt, Sztokholm 2012, <http://www.wennergren.org/sites/default/files/AWG.FINAL%20Version.%20May%202021.pdf>, dostęp 27.05.2021.

